

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATAINAK FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ

HIVATKOZOTT JOGSZABÁLYOK ÉS RÖVID MEGJELÖLÉSÜK:

Magyarország Alaptörvénye – Alaptörvény

„Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény – Mötv.

„A jogalkotásról” szóló 2010. évi CXXX. törvény – Jat.

„A jogszabályszerkesztésről” szóló 61/2009. (XII. 14.) Korm. rendelet– Jszt.

„Nemzeti Jogszabálytárról” szóló 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet – 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet

„A Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről” szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet – 5/2019. (III. 13.) IM rendelet

„Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról” szóló 2011. évi CXII. törvény – Infotv.

„A közszolgálati tisztviselőkről” szóló 2011. évi CXCV. törvény – Kttv.

„A nemzeti köznevelésről” szóló 2011. évi CXCV. törvény – Nkt.

JOGALKOTÁS - JOGSZABÁLYSZERKESZTÉS

1. A Jat. 3. §-a az alábbiakat tartalmazza:

„3. § Az azonos vagy hasonló életviszonyokat azonos vagy hasonló módon, szabályozási szintenként lehetőleg ugyanabban a jogszabályban kell szabályozni. A szabályozás nem lehet indokolatlanul párhuzamos vagy többszintű. A jogszabályban nem ismételtető meg az Alaptörvény vagy olyan jogszabály rendelkezése, amellyel a jogszabály az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes.”

A Kúria a Köf. 5030/2013/4. számú határozatában a következőket mondta ki:

„A Jat. 3. §-a értelmében „(...) A jogszabályban nem ismételtető meg az Alaptörvény vagy olyan jogszabály rendelkezése, amellyel a jogszabály az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes”. Mivel az önkormányzati rendelet az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdése értelmében más jogszabállyal nem lehet ellentétes [Alaptörvény T) cikk], ezért a Jat. hivatkozott rendelkezése értelmében az önkormányzati rendelet más jogszabály – ideértve az önkormányzati rendeleteket is - rendelkezését főszabály szerint a jogellenesség kockázata nélkül nem ismételteti meg. Az ún. vegyes jogszabály-szerkesztési megoldás – tehát ahol a jogszabály rendelkezéseinek megismétlése nem vezet az önkormányzati rendelet jogellenességére - a Kúria jogértelmezési gyakorlata szerint abban az esetben törvényes, amennyiben azt az értelmezhetőség, azaz a jogbiztonság feltétlenül megköveteli [Köf.5.056/2012, MK 169. szám, 28118].”

A vegyes jogszabályszerkesztés elkerülése érdekében az Mötv. rendelkezései nem ismételtetők meg, a Szervezeti és Működési Szabályzatban (a továbbiakban: SZMSZ) a képviselő-testületre vonatkozó helyi működést kell rendeletben szabályozni.

2. A JsZR. 51. § szabályozza a preambuluma vonatkozó szabályokat:

„51. § (1) Preambulum

a) az Alaptörvény módosításának tervezetében, és

b) a társadalmi, politikai szempontból újszerű, jelentős törvény tervezetében alkalmazható.”

A JsZR. kommentárja alapján: „A preambulum tulajdonképpen a jogszabály előszava, amely röviden, tömören meghatározza a szabályozás jogpolitikai célját és tartalmazza a szabályozás legfontosabb általános elveit.”

Az önkormányzati rendelet nem tartalmazhat preambulomot, bevezetőt. Ebből kifolyólag az önkormányzati rendelet nem határozhatja meg szabályozása jogpolitikai célját és általános elveit sem.

3. A Jat. 6. §-a a következőket tartalmazza:

„6. § (1) A jogszabály területi hatálya Magyarország területére, az önkormányzati rendelet területi hatálya a helyi önkormányzat közigazgatási területére terjed ki. Az önkormányzati rendelet területi hatálya az 5. § (5) bekezdés szerinti esetben a társulásban részt vevő helyi önkormányzatok, az 5. § (6) bekezdés szerinti esetben a társult képviselő-testületben részt vevő települési önkormányzatok közigazgatási területére terjed ki.

(2) A jogszabály személyi hatálya

a) Magyarország területén a természetes személyekre, jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, valamint Magyarország területén kívül a magyar állampolgárookra,

b) önkormányzati rendelet esetében a helyi önkormányzat közigazgatási területén a természetes személyekre, jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, az 5. § (5) bekezdés szerinti esetben a társulásban részt vevő helyi önkormányzatok, az 5. § (6) bekezdés

szerinti esetben a társult képviselő-testületben részt vevő települési önkormányzatok közigazgatási területén a természetes személyekre, jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki.

(3) A jogszabály területi, illetve személyi hatályát a jogszabályban az 5. § (5) és (6) bekezdés szerinti esetben, valamint akkor kell kifejezetten meghatározni, ha az az (1) és (2) bekezdéstől eltérő területre, illetve személyi körre terjed ki.”

A Jszr. 63. § (1) bekezdése értelmében „nem kell a jogszabály tervezetében a jogszabály személyi hatályáról külön rendelkezni, ha az a jogszabály tervezetének egyéb rendelkezései alapján egyértelmű.”

A Jszr. 64. §-a értelmében „nem kell a jogszabály tervezetében a jogszabály területi hatályáról külön rendelkezni, ha az a jogszabály tervezetének egyéb rendelkezései alapján egyértelmű.”

A Jat. 6. § (1)-(2) bekezdései alapján az önkormányzati rendelet területi és személyi hatálya törvényi szinten meghatározott, így azokról az önkormányzati rendeletben nem szabad rendelkezni.

4. A Jat. 12. § (1)-(2) bekezdés értelmében:

„12. § (1) A módosító rendelkezés és hatályon kívül helyező rendelkezés a hatálybalépéssel, vagy ha a módosító, illetve a hatályon kívül helyező rendelkezés a módosítást, illetve hatályon kívül helyezést meghatározott időponthoz vagy jövőbeli feltételhez köti, ennek az időpontnak vagy jövőbeli feltételnek a bekövetkezésével végrehajtottá válik.

(2) A jogszabály (1) bekezdés szerint végrehajtottá vált rendelkezése a végrehajtottá válást követő napon hatályát veszti.”

A módosító rendeletek a végrehajtottá válásukat követő napon a törvény erejénél fogva hatályukat veszítik, a Nemzeti Jogszabálytár Önkormányzati Rendelettár internetes felületén fel kell tüntetni a módosító rendelet hatályon kívül helyezésének időpontját.

5. 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 4.§-a szerint:

„4. § (1) A Nemzeti Jogszabálytárban közzé kell tenni valamennyi - 2013. június 30. után kihirdetett - még hatályba nem lépett önkormányzati rendelet kihirdetett szövegét. Ha a Kúria önkormányzati tanácsa kimondja, hogy az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése nem lép hatályba, az erről szóló határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételét követően a döntéssel érintett jogszabálynál erre haladéktalanul utalni kell.

(2) A Nemzeti Jogszabálytárban - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - egységes szerkezetű szöveggel közzé kell tenni valamennyi, 2013. június 30. után kihirdetett és a lekérdezés napján hatályos, önkormányzati rendeletnek - ideértve a 2013. június 30. után kihirdetett önkormányzati rendelettel megváltoztatott önkormányzati rendeletet is -

a) a lekérdezés napján hatályos szövegét, és

b) a lekérdezés napját megelőző, illetve követő egy-egy időállapotát.

(3) A 2013. július 1. napját megelőzően hatályba lépett, 2013. június 30. napját követően megváltoztatott és a lekérdezés napján hatályos önkormányzati rendelet esetében a Nemzeti Jogszabálytárban a rendelet lekérdezés napján hatályos egységes szerkezetű szövegét, és a lekérdezés napját követő egy időállapotát kell közzétenni.

(4) A jegyző a fővárosi és megyei kormányhivatalnak, a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszternek és az igazságügyért felelős miniszternek a Nemzeti Jogszabálytár szolgáltatója által e célra kialakított informatikai rendszeren keresztül továbbítja az önkormányzati rendeletet és annak valamennyi időállapota szerinti egységes szerkezetű szövegét.

(5) A jegyző az egységes szerkezetű szöveget az önkormányzati rendelet vagy az önkormányzati rendelet megváltoztató önkormányzati rendelet kihirdetését követő öt munkanapon belül a Nemzeti Jogszabálytárban közzéteszi.”

A módosító rendelkezések mellett a 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 4.§-a értelmében az önkormányzati rendeleteket egységes szerkezetű szöveggel is közzé kell tenni a Nemzeti Jogszabálytárban.

6. 2019.03.15-től az önkormányzati rendelet indokolását a „Nemzeti Jogszabálytár Indokolások Tára” részben közzé kell tenni az alábbiak szerint:

A Jat. 18. §-a szerint a jogszabály tervezetéhez a jogszabály előkészítője **indokolást** csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági, szakmai okokat és célokat, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismerteti a jogi szabályozás várható hatásait, és az álláspontját az indokolás közzétételéről. A jogszabály tervezetéhez tartozó indokolás kötelező erővel nem rendelkezik, és a Jat. nem tartalmaz előírásokat az indokolás formájára vonatkozóan.

Az 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (3)-(5) bekezdése és a 21. § (2) bekezdése az alábbiakat tartalmazza:

„20. § (3) Az önkormányzati rendelet tervezetéhez tartozó, a megalkotását megelőzően rendelkezésre álló, végső előterjesztői indokolást a Nemzeti Jogszabálytárban kell közzétenni.

(4) A közzétételre a (2) és (3) bekezdés szerinti jogszabályok kihirdetését követően kerülhet sor.

(5) Az e rendelet szerint közzétett indokolás a közzétételét követően nem módosítható.

...

21. § (2) A kormányrendelet, a miniszteri rendelet, a miniszterelnöki rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete, valamint az önkormányzati rendelet tervezetéhez tartozó indokolást – a jogszabály előkészítőjének az indokolásban kifejtett, erre vonatkozó álláspontja alapján – nem kell közzétenni, ha a jogszabály

a) jelentős társadalmi, gazdasági, költségvetési hatása, környezeti és egészségi következménye, adminisztratív terheket befolyásoló hatása nem kimutatható, illetve

b) technikai vagy végrehajtási jellegű.”

7. A JsZR. a függelékről egyáltalán nem rendelkezik, ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lehetne azt alkalmazni. Azonban mivel a **függelék nem a rendelet része, azt a rendelet módosításával nem lehet módosítani.**

A melléklet tartalmazhat normatív és nem normatív jellegű rendelkezéseket is, azonban a függelékbe normatív jellegű rendelkezés nem foglalható.

Amennyiben az SZMSZ tartalmaz függelékre való utalást, abban az esetben a függelék a rendelet elfogadását követően határozattal kell elfogadnia a képviselő-testületnek.

8. A JsZR. 128. § (1) bekezdésének a) pontja rögzíti:

„128. § (1) A jogszabály mellékletének megjelölése – az alábbi sorrendben -

a) a mellékletnek a pozitív egész számokból képzett arab számokkal jelölt sorszámát,”

Nem felel meg az önkormányzati rendelet mellékletének megjelölése a JsZR. 128. § (1) bekezdés a) pontjának, amennyiben a hivatkozott jogszabályhely által nem tartalmazott megjelöléseket tartalmaz – mint például: „számú melléklet”; „számú melléklete”; „sz. melléklet”

AZ SZMSZ MEGJELÖLÉSE

Az 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 11. § (2) bekezdése az alábbiakat tartalmazza:

„11. § (2) Önkormányzati rendelet megjelölése annak kihirdetése során – az alábbi sorrendben –

a) a rendelet megalkotójának teljes megjelölését,

b) a rendelet sorszámát arab számmal,

c) a „/” jelet,

d) a rendelet kihirdetésének évét arab számmal,

e) zárójelben a rendelet kihirdetésének hónapját római számmal és napját arab számmal,

f) az „önkormányzati rendelethez” kifejezést és

g) a rendelet címét

foglalja magában.”

MINTA az SZMSZ megjelölésére:

..... Önkormányzat Képviselő-testületének...../2019. (.....) önkormányzati
rendelete
..... Önkormányzat Képviselő-testületének Szervezeti- és Működési Szabályzatáról

T I P I K U S H I B A :

- A Jszer. mellékletének 2.3.4. pontja tartalmazza az önkormányzati rendelet megszövegezésénél alkalmazandó kodifikációs mintát:

„2.3.4. Az önkormányzati rendelet tervezetének a megjelölése

{a rendelet megalkotójának teljes megjelölése}

.../... . (... . ... .) önkormányzati rendelethez

{a rendelet címe}

”

Nem felel meg az önkormányzati rendelet címe a Jszer. 10. § (1)-(2) bekezdésének, amennyiben a hivatkozott jogszabályhely által nem tartalmazott megjelöléseket tartalmaz – mint például:

- „egységes szerkezetben”,
- „módosításokkal egységes szerkezetben”.

AZ SZMSZ BEVEZETŐ RÉSZÉ

1. Az SZMSZ felhatalmazó rendelkezése:

A Jszt. 52.§ (1) – (2) bekezdései és az 53. § (2) bekezdése kimondják, hogy:

„52. § (1) A rendelet tervezete bevezető részt tartalmaz.

(2) A bevezető rész

a) a jogszabály megalkotásához szükséges - az ebben az alcímben meghatározott - érvényességi kellékek felsorolását és

b) a jogalkotás aktusára utaló kifejezést foglalja magában.

...

53. § (2) Eredeti jogalkotói hatáskörben megalkotni tervezett helyi önkormányzati rendelet esetében az önkormányzat eredeti jogalkotói hatáskörét megállapító rendelkezésként az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését kell megjelölni.

2. Az SZMSZ feladatkört megjelölő rendelkezése:

A Jszt. 55.§ (1) és (5) bekezdései kimondják, hogy:

„55. § (1) A bevezető részben a rendeletalkotásra felhatalmazást adó rendelkezés vagy az eredeti jogalkotói hatáskört megállapító rendelkezés után meg kell jelölni azt a feladatkört megállapító jogszabályi rendelkezést, amely alapján a jogszabályt kiadják.

(5) Önkormányzati rendelet bevezető részének a megszövegezésekor az önkormányzat feladatköröként az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés megfelelő pontját, a helyi önkormányzatokról szóló törvénynek a feladatkört megállapító rendelkezését vagy más törvénynek a feladatkört megállapító rendelkezését kell feltüntetni.”

Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontja alapján a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között meghatározza szervezeti és működési rendjét.

MINTA az SZMSZ bevezető részére:

„..... Önkormányzat Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:”

3. A Köf.5.012/2017/6. számú határozat a következőket tartalmazza:

„(37) Ráadásul a **Kúria szerint egy adott önkormányzati rendelet általában nem alkotható meg részben eredeti jogkörben, másik részben pedig felhatalmazás alapján.** Így ugyanis ellentmondásos szabályozási helyzet keletkezhet. Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdéséből, miszerint a helyi önkormányzat „feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján rendeletet alkot” eleve vagylagosság következik.”

A fentiek értelmében eredeti jogalkotási hatáskörben és felhatalmazáson alapuló rendeletet egy rendeletben nem lehet megalkotni. Ezért – többek között – az alábbi felhatalmazáson alapuló önkormányzati rendeleteket **külön rendeletben kell megalkotni**, nem lehetnek az SZMSZ része:

3.1. az önkormányzati képviselőnek, a bizottsági elnöknek és tagnak, továbbá a tanácsnoknak járó tiszteletdíjról és természetbeni juttatásról, az Möt. 143. § (4) bekezdés f) pontjában kapott felhatalmazás alapján

- 3.2. az önkormányzat által alapított kitüntésekről, elismerő címeiről a „Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntéseiről” szóló 2011. évi CCII. törvény 24. § (9) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján
4. A Jat. 8. § (2) bekezdése 2019. március 15-ei hatállyal az alábbiak szerint módosult:
„(2) Nem lehet módosítani vagy - a jogszabály egészének hatályon kívül helyezése nélkül - hatályon kívül helyezni
 a) a jogszabály megjelölését,
 b) - az önkormányzati rendelet kivételével - a rendelet bevezető részét,
 c) a hatályba lépett jogszabályi rendelkezés hatályba léptető rendelkezését, valamint
 d) jogszabállyal - a hiteles szöveg és a kihirdetett szöveg közti eltérés, valamint fordítási hiba kivételével - a jogszabályban kihirdetett nemzetközi szerződés, a nemzetközi szerződéshez fűzött fenntartás, kifogás és nyilatkozat szövegét.”

A jogszabály változása okán 2019. március 15-étől az önkormányzati rendelet bevezető része módosítható.

T I P I K U S   H I B Á K :

- A JsZR. mellékletének 7.4.3. pontja tartalmazza az önkormányzati rendelet megszövegezésénél alkalmazandó kodifikációs mintát:

„7.4.3. Az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott önkormányzati rendelet tervezete bevezető részének a felépítése

{a rendelet megalkotójának teljes megjelölése} az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, [az Alaptörvény (VAGY) {a helyi önkormányzatokról szóló törvényre vonatkozó merev hivatkozás}]
{[az Alaptörvény (VAGY) a helyi önkormányzatokról szóló törvény] feladatkört megállapító szerkezeti egységére vagy egységeire vonatkozó hivatkozás}[-ában (VAGY) -ében (VAGY) -jában] meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

”

- Nem felel meg az önkormányzati rendelet bevezető része a JsZR. 1. melléklet 7.4.3. pontjának, amennyiben felhatalmazóként az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése mellett az MötV. 143. § (4) bekezdés a) pontja is meg van jelölve.
  - Nem felel meg az önkormányzati rendelet bevezető része a JsZR. 1. melléklet 7.4.3. pontjának, amennyiben felhatalmazóként az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése helyett az MötV. 53. § (1) bekezdése van megjelölve.
- Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontja alapján a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között meghatározza szervezeti és működési rendjét.

Nem felel meg az önkormányzati rendelet bevezető része, amennyiben feladatkörként az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontja mellett az MötV. 53. § (1) bekezdés is meg van jelölve.

- JsZR. 1. melléklet 7.5.1.4. pontja alapján:
„7.5. A felhatalmazás alapján kiadott jogszabályok tervezetének a bevezető része

7.5.1. A felhatalmazás alapján kiadott jogszabályok tervezete bevezető részének a jogalkotás aktusára vonatkozó kifejezése

7.5.1.4. A jogalkotás aktusára vonatkozó kifejezés önkormányzati rendelet tervezetének a bevezető részében

[...] a következőket rendeli el”

Nem felel meg az önkormányzati rendelet bevezető része a Jszt. 1. melléklet 7.5.1.4. pontjának, amennyiben a hivatkozott jogszabályhely által nem tartalmazott megjelöléseket tartalmaz – mint például:

- „..... Község Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról az alábbi rendeletet alkotja:”
- „a Szervezeti és Működési Szabályzatáról a következőket rendeli el:”
- „..... Község Önkormányzata Képviselő-testülete Szervezeti és Működési Szabályzatáról az alábbi rendeletet alkotja:”
- „szervezeti és működési rendjére vonatkozóan a következő rendeletet alkotja:”

I. FEJEZET

1. Általános rendelkezések

Itt **kell** meghatározni:

1. az önkormányzat hivatalos megnevezését,
2. székhelyét (pontos címmel),
3. az önkormányzati testület megnevezését,
4. a képviselő-testület által létrehozott hivatal megnevezését, székhelyét,
5. az önkormányzat működési területének megnevezését,
6. az önkormányzat intézményeit,

Itt **lehet** meghatározni:

1. az önkormányzat törzsszámát,
2. az önkormányzat adószámát,
3. az önkormányzat KSH statisztikai számjelét,
4. az önkormányzat költségvetési elszámolási pénzforgalmi számla számát,
5. az önkormányzat állami hozzájárulás pénzforgalmi számla számát.

2. Az Önkormányzat jelképei, kitüntetései

1. az **önkormányzat jelképeinek felsorolása**, pl.: címer, zászló
(a címer alakjának, színeinek, nagyságának leírásával – utalva mindezek jelentéstartalmára, illetve a történelmi hagyományokra)

Az Alaptörvény 32. § (1) bekezdés i) bekezdése alapján az önkormányzat jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat; terjedelmére való tekintettel, erre külön önkormányzati rendelet megalkotása javasolt.

2. Amennyiben a képviselő-testület önkormányzati jelképet alkot, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapít, úgy az SZMSZ-ben utalni kell, hogy külön rendeletben szabályozza azt a képviselő-testület.

T I P I K U S H I B Á K :

1. Az SZMSZ-ben nem merev hivatkozással kerül megjelölésre a címer és a zászló használatának rendjéről szóló, és a helyi kitüntetés és elismerő cím adományozásáról szóló önkormányzati rendelet.
2. A hivatkozott rendelet időközben hatályát veszítette, amely az SZMSZ-ben nem került módosításra.

3. Hazai és nemzetközi kapcsolatok (testvérvárosok)

Itt kell felsorolni, mely településekkel tart fenn kapcsolatot az önkormányzat írásos megállapodás alapján.

4. Önkormányzati bélyegző

Önkormányzati bélyegző leírása, és használata

Terjedelmére való tekintettel, külön önkormányzati rendelet megalkotása javasolt.

T I P I K U S   H I B Á K :

- A képviselő-testület és szervei által használt bélyegzők leírásáról és lenyomatáról, használatáról belső szabályzatban rendelkeznek. A képviselő-testületre vonatkozó szabályozásokat önkormányzati rendeletben kell megállapítani.
- A bélyegzők használatának rendjét polgármesteri és jegyzői utasítás szabályozza. A képviselő-testületre vonatkozó szabályozásokat önkormányzati rendeletben kell megállapítani.
- Polgármesteri/Közös Önkormányzati Hivatali bélyegző használatát nem a Hivatal SZMSZ-ben szabályozza¹

5. Nyilvánosság, lakossági tájékoztatás

Itt **kell** meghatározni:

1. a helyben szokásos kihirdetés módját (szabályozni kinek a feladatköre, feladata)
(A helyi rendelet kihirdetésének módja lehet pl.: szórólap, hangosbeszélő, helyi rádió, kábeltelevízió, a polgármesteri hivatal hirdetőtáblája, könyvtára, hírlap, közintézmények jól látható helyei, helyi lap, külön kiadvány, illetve gyűjteményes forma, és az önkormányzat honlapja)
2. lakosság tájékoztatásának további módjait (pl.: fogadóóra)
3. Infotv. szerinti általános közzétételi lista szerinti közzététel módját
4. zárt ülésen hozott határozatok nyilvánosságra hozatalának módját, az Mötv. 52. § (3) bekezdés alapján.

T I P I K U S   H I B Á K :

- A képviselő-testület a helyben szokásos kihirdetés módjára több módot jelöl meg (hirdetőtábla és honlap), amely nem kivitelezhető, mert a kihirdetésnél perce pontosan ugyanakkor kell kihelyezni a hirdetményt a honlapon és a hirdetőtáblán.
- Nem felel meg az önkormányzati rendelet szövegezése, amennyiben „a rendelet kihirdetéséről a jegyző a helyben szokásos módon gondoskodik”, mert határozatlan jogfogalom, nem határozta meg pontosan mit ért helyben szokásos módon.
- Nem felel meg az önkormányzati rendelet szövegezése, amennyiben „a rendeletet közszemlére tétel útján kell kihirdetni”, mert határozatlan jogfogalom, nem határozta meg pontosan mit ért közszemlére tételen.

---

¹ Áht. 10. § (5) A költségvetési szerv szervezetét, feladatai ellátásának részletes belső rendjét és módját szervezeti és működési szabályzat állapítja meg. A szervezeti egységekre vonatkozó szabályokat a költségvetési szerv szervezeti és működési szabályzatában vagy a szervezeti egységek ügyrendjében, a gazdálkodás részletes rendjét belső szabályzatban kell meghatározni.

6. Együttműködés a lakossággal

Itt kell meghatározni:

1. mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körükben tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein, (együttműködés szervezése kinek a feladata)
2. a fórumok rendjét (pl.: község-, várospolitikai fórum, városrész tanácskozás, falugyűlés stb.), amelyek a lakosság, az egyesületek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják
3. lakossági fórum (eljárás menetének meghatározása: a hirdetmény kifüggesztés menete, ideje, ülés vezetése, jegyzőkönyv készítés, stb.)
4. milyen formában tájékoztatják a fórumukon elhangzottakról, a hozott döntésekről a képviselő-testületet.

7. Együttműködés egyéb szervekkel

Itt kell megjelölni mely szervezetekkel, és milyen célból, milyen formában (pl.: testületi ülésre meghívás) működik együtt a képviselő-testület, továbbá, hogy az együttműködés szervezése kinek a feladata.

8. Helyi ünnepnapok meghatározása

Itt lehet meghatározni, hogy az Alaptörvény J) cikkében meghatározott nemzeti ünnepeken kívül milyen helyi ünnepeket tart a képviselő-testület.

9. Önkormányzat hivatalos lapja (amennyiben az önkormányzat rendelkezik vele)

1. **hivatalos lap** megnevezése

Itt **lehet** meghatározni:

1. mit tartalmaz a lap pl.: történhet utalás arra, hogy a lap a képviselő-testület döntéseit tartalmazza
2. a megjelenés gyakorisága, módja (pl.: online, papír)

II. FEJEZET

10. Az önkormányzat feladat-, és hatásköre

1. Szabályozni kell, hogy melyek az önkormányzat **önként vállalt** feladatai, illetve utalni kell arra, hogy azokat az SZMSZ mely melléklete tartalmazza.
2. Szabályozni kell, hogy az önkormányzat alaptevékenységének **kormányzati funkciók** szerinti besorolását melyik melléklet tartalmazza.
3. Itt kell felsorolni, hogy az Mötv. 53. § (1) bekezdés j) pontja értelmében, mely önkormányzati szervek, intézmények, vállalkozások, egyéb szervezetek működnek közre a feladatellátásban.
4. Valamennyi hatáskör átruházást meg kell jeleníteni az SZMSZ-ben (rendelkező részében, vagy utalni, hogy mely melléklet tartalmazza a felsorolást), függetlenül attól, hogy egyébként mely rendelet (külön önkormányzati rendelet) szabályozza a kérdést.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Az Mötv. 42. §-ban meghatározott át nem ruházható hatásköröket szűkíti a képviselő-testület.
- Törvénysértő, ha az átruházott hatásköröket NEM CSAK felsorolja a képviselő-testület az SZMSZ-ben.
- A képviselő-testület az SZMSZ-ben az Mötv. 13. §-ban meghatározott önkormányzati kötelező feladatokat felsorolja.

III. FEJEZET

11. A képviselő-testület létszáma, ülésformáinak meghatározása

1. **Meg kell határozni** a képviselő-testület létszámát (képviselők + polgármester).
(a név szerinti felsorolást a függelék tartalmazhatja, az SZMSZ többszöri módosításának elkerülése végett)
2. **Meg kell határozni**, mi minősül a nyilvánosság biztosításának az Möt. 53. § (1) bekezdés e) pontja értelmében.
3. A határozathozatalhoz (az egyszerű és a minősített többséghez) szükséges létszámot is **meghatározhatja** az SZMSZ.
4. Képviselő-testület ülésformáit is **meghatározhatja** az SZMSZ (pl.: alakuló, rendes, rendkívüli és közmeghallgatás, ünnepi)

T I P I K U S H I B Á K :

- A nem képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármestert a képviselő-testület létszámába beleszámolja.
- Jogszálysértő, amennyiben a képviselő-testület ülésformáit meghatározta a képviselő-testület, de a képviselő-testületi ülésről készült jegyzőkönyvekben nem az SZMSZ-ben meghatározott ülésforma megjelölést használja (pl.: SZMSZ-ben rendes ülés, míg a jegyzőkönyv soros ülést tartalmaz)
- Amennyiben a képviselő-testületi tagok vonatkozásában változás történt, az SZMSZ megfelelő függelékének/mellékletének módosítása/aktualizálása nem történt meg.
- Az Möt. 53. § (1) bekezdés e) pontjának meghatározásnál a Köf. 5003/2012/9. határozattal ellentétesen szabályoz, mely szerint személyes részvétel nem váltható ki videokonferenciával, távszavazással vagy más módon. A képviselő-testületi üléseken az Möt. által előírt jelenlét szűken értelmezendő: „a testületi szerv ülésén való fizikai jelenlétet jelenti”. Ez irányadó a szavazásnál is, „az ülésen való részvétel hiányában a szavazati jog nem gyakorolható”.

12. A képviselő-testület alakuló ülése

A képviselő-testület ünnepélyes alakuló ülésének összehívására az alábbi szabályok megalkotása célszerű:

1. alakuló ülés előtt hány nappal kell kiküldeni a meghívót a képviselő-testületi tagok részére, és az kinek a feladata,
2. a meghívó milyen formában kerül kiküldésre a képviselő-testületi tagok részére, (pl.: postai úton, személyesen)
3. meghívó tartalmi követelményeinek meghatározása:
  - 3.1. az ülés helyének, idejének meghatározása,
  - 3.2. a javasolt napirendek, az előterjesztő nevének meghatározása,
4. a meghívó mellékleteinek felsorolása,
5. az alakuló ülés helyéről, időpontjáról és napirendjéről a lakosságot ki és milyen formában tájékoztatja.

Az alakuló ülésen napirendi pontok **lehetnek**:

1. Az alakuló ülés ünnepélyes megnyitása,
2. Az alakuló ülés határozatképességének megállapítása,
3. Jegyzőkönyvhitelesítők megválasztása (ahol szükséges),
4. A helyi választási bizottság elnökének tájékoztatója a választás végleges eredményéről,
5. A képviselő-testület tagjainak eskütétele, megbízólevelek átadása,
6. Polgármester eskütétele a képviselő-testület előtt, megbízólevél átadása,
7. Polgármesteri program ismertetése,
8. Polgármester illetményének, tiszteletdíjának megállapítása,
9. Szavazatszámoló bizottság elnökének és tagjainak megválasztása az alpolgármester választásának lebonyolításához,
10. Alpolgármester(ek) megválasztása, alpolgármester(ek) eskütétele,
11. Alpolgármester(ek) illetményének, tiszteletdíjának megállapítása,
12. Bizottság(ok) meghatározása, elnöke(ik), valamint tagjainak megválasztása, eskütétele,
13. A nem képviselő-testületi bizottsági tagok megválasztása, eskütétele,
14. Az önkormányzati képviselőnek, a bizottsági elnöknek, a bizottság tagjának, a tanácsnoknak - rendeletben meghatározott - tiszteletdíj, természetbeni juttatás megállapítása,
15. Az önkormányzati társulásokban való delegálásról döntés,
16. Tájékoztatás a képviselői összeférhetetlenségi szabályokról,
17. Tájékoztatás a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség szabályairól,
18. Tájékoztatás a KOMA adatbázisba való felvétel szabályairól,
19. SZMSZ felülvizsgálata, vagy annak előkészítése a következő ülésre (Mötv. 43. § (3) bekezdés).

T I P I K U S   H I B Á K :

- Az (al)polgármester illetményének, tiszteletdíjának megállapítása előtt a személyes érintettség bejelentésére tekintettel a kizárásról vagy a ki nem zárásról nem hoz határozatot a képviselő-testület.
- Törvénysértő az ülés vezetésének átadása az alpolgármesternek a polgármester illetményének, tiszteletdíjának megállapításáról szóló napirendi pont tárgyalásakor.
- Törvénysértő, ha a polgármester távozik az ülésteremből az illetményének, tiszteletdíjának megállapításáról szóló napirendi pont tárgyalásakor.
- Bizottsági alelnököt választ a képviselő-testület.
- Az Mötv. 45. §-ára tekintettel több alpolgármester megválasztása esetén a képviselő-testület nem dönthet a polgármester helyettesítési rendjéről, illetve az egyes alpolgármesterek által ellátandó feladatokról.
- Amennyiben a képviselő-testület az (al)polgármester illetményének/tiszteletdíjának és költségtérítésének megállapítását valamely bizottság javaslata alapján kívánja tárgyalni, úgy az (al)polgármester illetményének/tiszteletdíjának és költségtérítésének megállapítása az alakuló ülést követő ülésen történhet, ellenkező esetben jogszabálysértést követ el a képviselő-testület.

13. A képviselő-testület rendes ülése

1. Évi rendes minimum ülés szám vagy az ülések gyakoriságának szabályozása az Möt. 44. §-ára tekintettel. (min. 6)
2. Az SZMSZ-ben szabályozható, hogy a képviselő-testület mely időszakban nem tart ülést. (pl. nyári és téli időszak)
3. A képviselő-testületi ülésen történő szünet elrendelésének szabályozása. (pl.: gázszívargás, rosszullét, hosszúra nyúlt képviselő-testületi ülés)
4. Szabályozni szükséges, hogy a félbeszakadt ülés miatt meg nem tárgyalt napirendi pontokat hány napon belül kell megtárgyalnia a képviselő-testületnek.
5. **Meg kell határozni**, hogy az Möt. 46. § (2) bekezdés c) pontjának megítélésénél mi tekinthető olyan **üzleti érdeknek**, amely esetén zárt ülést rendelhet el a testület a vagyonával való rendelkezés, vagy az általa kiírt pályázat tárgyalásakor, ha a nyílt tárgyalás üzleti érdeket sértene.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Nem lehet bővíteni vagy szűkíteni az Möt. 46. § (2) bekezdésében foglalt zárt ülés tartásának eseteit.
- Az Möt. 46. § (3) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen a zárt ülés esetében nem lehet bővíteni a lehetséges résztvevők körét.
- Az Möt. 46. § (2) bekezdés b) és c) pontjára tekintettel az érintett részéről zárt ülés tartásának kérését kizárólag írásbeli nyilatkozathoz köti, és kizárja, hogy az érintett szóban is megtehesse nyilatkozatát (pl. nyílt ülésen az érintett jelzi, hogy üzleti érdekét sérti a napirendi pont további tárgyalása, ezért zárt ülés tartását kéri).
- Nem lehet képviselő-testületi és bizottsági együttes ülést tartani.

14. Munkaterv

1. Az SZMSZ-ben szabályozható a munkaterv, az alábbiak szerint:
  - 1.1. meddig kell elfogadni a munkatervet,
  - 1.2. munkaterv tervezésével kapcsolatban kik tehetnek javaslatot,
  - 1.3. mik a munkaterv tartalmi elemei, (pl.: *ülés tervezett időpontja, tervezett napirendek*)
  - 1.4. kik lehetnek az előterjesztők,
  - 1.5. az előkészítés felelősei az időpont feltüntetésével,
  - 1.6. egyes előterjesztéseket mely bizottságnak kell előzetesen megtárgyalnia,
  - 1.7. munkaterv közzétételének módját (pl.: *helyben szokásos mód*).
2. Utalni lehet arra, hogy a munkatervet melyik függelék tartalmazza.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Munkatervben meghatározott rendes képviselő-testületi ülés időpontjától eltérő időpontban megtartott rendes képviselő-testületi üléssel kapcsolatban a munkaterv módosításának elmulasztása.
- Az SZMSZ-ben meghatározott időpontig nem kerül elfogadásra a munkaterv.

15. A képviselő-testület rendkívüli ülése

1. Szabályozni kell, hogy az általános rendtől eltérően milyen esetekben tartható rendkívüli ülés.
2. Szabályozni kell a rendkívüli képviselő-testületi ülés kezdeményezésének formáit (nem kizárólagos eset az írásbeli összehívás), tartalmi kellékeit is rögzíteni kell (pl.: az időpontot, a napirendet, a csatolandó anyagokat, a rendkívüli ülés összehívását megalapozó körülményeket)

T I P I K U S   H I B Á K :

- A rendkívüli ülés összehívásának szabályaival kapcsolatosan az SZMSZ az Möt. 44. §-tól eltér. (pl.: nem lehet a rendkívüli testületi ülés összehívását a képviselők egynegyedétől eltérő, nagyobb számú képviselő indítványához kötni).

16. Közmeghallgatás

1. Meg kell határozni, hogy a közmeghallgatás helyéről és idejéről, ki és milyen formában tájékoztatja a lakosságot, ennek eljárási rendjét.
2. Meg kell határozni a közmeghallgatásra vonatkozó szabályokat (pl.: a képviselő-testületi ülésekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni).
3. Meg lehet határozni, mely önkormányzati döntések előtt kell közmeghallgatást tartani. *(Ilyenek lehetnek pl.: helyi adók bevezetése, a költségvetés megállapításáról szóló rendeletek megalkotása, jelentősebb fejlesztéshez kapcsolódó döntés stb.)*
4. Meg lehet határozni, hogy az Möt. 32. § (2) bekezdés k) pontjában foglalt kötelezettségének a képviselő-testületi tag választása szerint a közmeghallgatáson is eleget tehet.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Az évente legalább egy alkalommal megtartandó közmeghallgatás előkészítését és a lebonyolítás rendjét illetően hiányos a szabályozás.

17. A képviselő-testületi ülés összehívása

1. Meg kell határozni az ülés összehívásának szabályait:
  - 1.1. hány nappal korábban kell kiküldeni a meghívót,
  - 1.2. milyen formában,
  - 1.3. mi a tartalma,
  - 1.4. az ülés helye, ideje,
  - 1.5. a javasolt napirendi pontok,
  - 1.6. az előterjesztő nevét.
2. A polgármesteri és alpolgármesteri tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatásuk esetén rendelkezni kell a képviselő-testületi ülés összehívásáról, vezetésének módjáról. *(pl.: a korelnök hívhatja össze és vezetheti a képviselő-testület ülését)*
3. Szükséges szabályozni, mely időtartam tekinthető az Möt. 45. §-a alapján tartós távollétnek.
4. A meghívóval egyidejűleg megküldendő dokumentumok *(pl.: az előterjesztések, a határozattervezetek, a rendelet tervezetek)*

5. A képviselő-testület ülésének helyéről, időpontjáról és napirendjéről a lakosságot ki és milyen formában tájékoztatja.

Itt lehet meghatározni:

1. Az **egyéb tájékoztatási módokat** is (pl.: kábeltévé, helyi rádió stb.).
2. A képviselő-testület ülésén megjelent hallgatóságra vonatkozóan fontos szabályozni, hogy ha a megjelentek hozzá kívánnak szólni az üléshez, azt milyen formában, illetőleg milyen időtartamban tehetik meg.
A hozzászólás jogának megadását célszerű a polgármesterre ruházni.
3. További kötelező összehívási eseteket is meg lehet határozni (pl.: nemzetiségi önkormányzat kezdeményezése).
4. Az SZMSZ-ben meghatározott tanácskozási helytől eltérő helyszínen tartható-e az ülés.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Amennyiben az SZMSZ-ben meghatározásra került, hogy a tanácskozás helyétől eltérő helyen is lehet ülést tartani, annak helye nem került pontosan meghatározásra.
- A törvényben meghatározott kötelező összehívás eseteinek „szűkítése”.
- A polgármestert nem lehet akadályoztatottnak tekinteni, ha vele szemben kizárási ok merül fel.

18. A képviselő-testület meghívottjai

1. A testületi ülésre meghívandók körének felsorolása (*állandó és eseti meghívottak*).
2. Azon önszerveződő közösségek, civil szervezetek meghatározása, amelyek képviselőit feladatköréhez kapcsolódóan tanácskozási jog illeti meg a képviselő-testület és bizottságai ülésein.
3. Szabályozni kell, hogy tanácskozási jog kiknek biztosítható.
(*Pl.: a képviselő-testület bizottságai nem képviselő tagjainak, érdekegyeztető tanács, munkaadói és munkavállalói érdekközösség képviselőinek, tevékenységi körükben, az egyházak képviselőinek, a választókerület országgyűlési képviselőjének, a díszpolgároknak*)

T I P I K U S   H I B Á K :

- A meghívandók körének felsorolásakor nem csak természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek kerülnek felsorolásra (pl.: elhunyt vagy képzeletbeli személy).
- Az a megfogalmazás, amelynek értelmében a képviselő-testület tagjait tanácskozási joggal kell meghívni az ülésre, törvényellenes módon korlátozza a települési képviselők jogállásához evidensen kapcsolódó jogosítványokat. (Köf.5.030/2012/9. számú határozat)

19. A képviselő-testület ülésének rendje (tanácskozás rendje)

1. Szabályozni kell az Mötv. 53. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a polgármesternek a képviselő-testületi ülés vezetésével összefüggő feladatait:
  - 1.1. az ülés megnyitása,
  - 1.2. a képviselő-testületi ülés szabályszerű összehívásának megállapítása,
  - 1.3. a határozatképesség megállapítása és folyamatos figyelemmel kísérése a képviselő-testületi ülés folyamán,

- 1.4. a napirendi pont előtti felszólalások ismertetése,
  - 1.5. javaslat a napirendi pontokra,
  - 1.6. külön-külön a napirendi pontoknál megnyitja és lezárja a vitát (az ülés vezetése körében a napirend érdeméhez hozzászólhat és összefoglalhatja a vitát (24/2000.(VII.6.) AB. határozat, 961/B/1993 AB. határozat)),
  - 1.7. ismerteti az előterjesztést, és a módosító/módosított javaslatokat,
  - 1.8. megállapítja a szavazás eredményét,
  - 1.9. kimondja a képviselő-testület döntését, a határozathozatal formájától függetlenül,
  - 1.10. biztosítja az ülés folyamatosságát, rendjének fenntartását,
  - 1.11. **figyelmeztetheti** azt a hozzászólót, akinek a tanácskozáshoz nem illő, másokat sértő a megfogalmazása,
  - 1.12. **rendreutasíthatja** azt, aki a képviselő-testülethez méltatlan magatartást tanúsít,
  - 1.13. a **széksértés** megállapítását kezdeményezheti (ez a jog megilleti a képviselőket is)
  - 1.14. az ülést határozott időre félbeszakíthatja a képviselő-testület a polgármester javaslatára, ha a testületi ülésen olyan rendzavarás történik, amely a tanácskozás folytatását lehetetlenné teszi; ha az ülés félbeszakad, csak újabb polgármesteri összehívásra folytatódhat,
  - 1.15. a félbeszakadt ülés, illetve a tanácskozási szünet után, a polgármester ismételten megállapítja a határozatképességet,
  - 1.16. javaslatot tehet a jegyzőkönyv hitelesítő személyére, amennyiben a képviselő-testület úgy rendelkezett, hogy a jegyzőkönyv hitelesítőnek a képviselő-testületi ülésen végig jelen lévő képviselőnek kell lennie,
  - 1.17. az ülést berekeszti.
2. A vitával kapcsolatban indokolt lehet meghatározni annak menetét, hogy
    - 2.1. milyen sorrendben kell szót adni,
    - 2.2. az előterjesztő tehet-e szóbeli kiegészítést;
    - 2.3. a tanácskozási joggal részt vevők mikor, hány percig szólhatnak hozzá a vitához;
    - 2.4. a képviselők hozzászólásának van-e időkorlátja;
    - 2.5. hány alkalommal szólhat a napirendhez egy képviselő;
    - 2.6. a módosító javaslatokat meddig lehet benyújtani;
    - 2.7. a kérdések, vélemények, módosító javaslatok elhangzásának van-e sorrendje;
    - 2.8. a napirend végén az előterjesztő válaszolhat-e a felmerült kérdésekre;
    - 2.9. milyen esetekben nyílik lehetőség viszontreagálásra,
    - 2.10. mely esetekben van lehetőség a szó megvonására,
    - 2.11. a tanácskozási joggal résztvevők mikor fejthetik ki véleményüket,
    - 2.12. szót kell adni a jegyzőnek, amennyiben a törvényességgel kapcsolatban észrevétele van;
    - 2.13. mikor és hogyan lehet lezárni a vitát;
    - 2.14. a szavazás lezárását követően van-e, ha igen milyen eljárási rendben helye újabb hozzászólásnak;
    - 2.15. a napirendek tárgyalása elhúzódásának megakadályozását,
    - 2.16. az egyes napirendek tárgyalására fordítható időkeretet,
    - 2.17. az ismételt hozzászólás, indítványozás lehetőségének korlátozását (a képviselők jogegyenlőségét biztosítani kell).
  3. Szabályozni szükséges az Möt. 53. § (1) bekezdés d) pontja értelmében az önkormányzati képviselőkre vonatkozó magatartási szabályokat, az ülés rendjének fenntartása érdekében hozható intézkedéseket.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Az SZMSZ alapján nem alkalmazható olyan szankció, amely megakadályozná vagy megtiltaná a képviselőnek a testületi munkában való közreműködését, azaz rendbontás esetén sem lehet a képviselő ülésteremből történő kivezetettségéről rendelkezni, és nem zárható ki a szavazásból sem.

- Az ülés összehívása a polgármester feladata, ennek elmaradása esetén sem élhetnek az indítványozók ezzel az eszközzel, még rendkívüli ülés céljával sem.
- Nyilvános ülésen bejelentés és külön engedély nélkül is készíthető hang- és/vagy képfelvétel (57/2000. (XII.19.) AB hat.), ennek megakadályozása jogszabálysértő.
- Jogszabálysértő, ha a tanácskozási szünet után, a polgármester nem állapítja meg ismételten a határozatképességet.
- A képviselő-testületi ülésen azon napirendi pontnál, amelynek tárgyalását előzetesen bizottság megtárgyalásához kötik, nem adnak hozzászólási lehetőséget a bizottság elnökének.

20. Határozatképesség

1. Meg kell határozni mi a teendő a határozatképtelenség esetén (pl.: képviselő-testületnek az adott napirendi pontokat hány napon belül kell újra megtárgyalnia).
2. Meg lehet határozni mikor határozatképes a testület (szám szerint).

21. Jegyzőkönyv-hitelesítők (nem kötelező, csak ha a képviselő-testület szükségesnek tartja)

1. A jegyzőkönyv hitelesítők számát meg kell határozni.
2. A jegyzőkönyv hitelesítők megválasztásának szabályozása (pl.: mikor kell megválasztani a jegyzőkönyv hitelesítőt, ülés elején vagy végén).

T I P I K U S   H I B Á K :

- Ha az SZMSZ-ben szabályozásra került, hogy a képviselő-testületi ülésen végig jelen lévő képviselő-testületi tag a jegyzőkönyv hitelesítő, szabályozni szükséges, hogy mi az eljárás akkor, mikor a megválasztott képviselő nem tud végig jelen lenni a képviselő-testületi ülésen.
Törvényes megoldás ebben az esetben a képviselő-testületi ülés végén olyan képviselő-testületi tagot választani, aki végig jelen volt a képviselő-testületi ülésen.

22. Napirend

1. Meg kell határozni, ki terjeszti elő a napirendi pontokat, ki tehet rá módosító (pl.: sorrend, felvétel, törlés) javaslatot.
2. A módosító javaslatról való döntés menetét meg kell határozni.
3. Meg lehet határozni, hogy a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról a következő testületi ülésen be kell számolni.
4. A nyílt ülés utolsó napirendi pontjaként felvehető az „Egyebek” napirendi pont, amelynek keretében bejelentések, közérdekű információk közzétehető.
5. A meghívóban nem szereplő „sürgősségi” indítványok napirendi pontként való tárgyalásának lehetőségéről, részletszabályokról rendelkezni lehet.

23. Előterjesztések, indítványok

1. Meg kell határozni az előterjesztések tartalmi és formai követelményeit (írásban vagy szóban).
2. Meg kell határozni azokat az ügyeket, amelyekben kizárólag írásban nyújtható be előterjesztés (pl.: önkormányzati rendeletalkotás, intézmény alapítása, átszervezése, megszüntetése, helyi népszavazás kiírása stb.).

3. Rendelkezni kell arról, hogy ki nyújthat be előterjesztést a képviselő-testülethez (a települési képviselő, a polgármester, a képviselő-testület bizottsága vagy a képviselő-testület más szervei: pl.: részönkormányzat, vagy a társulás).
4. Külön meg kell határozni azokat az ügyeket, amelyekben csak valamely bizottság készíthet előterjesztést, illetve az előterjesztés meghatározott bizottság véleményével, vagy egyetértésével nyújtható be.
5. Indokolt rögzíteni az ülések előkészítésének legfontosabb technikai, szervezési és egyéb feladatait is (pl.: kinek a feladata az előterjesztések időben történő kiküldése az érintettek részére, az előterjesztéseket hol tudja a lakosság megnézni).

24. A szavazás

1. A nyílt szavazás módjának meghatározása (pl.: kézi, gépi).
2. Meg kell határozni a döntéshozatal szabályait az Möt. 53. § (1) bekezdés f) pontja értelmében (pl.: *minősített többséget szavazást igénylő ügyek*).
3. Meg kell határozni az egyes szavazási formákat (nyílt szavazás, név szerinti szavazás, titkos szavazás).
4. Meg kell határozni, hogy az egyes szavazási formákra milyen eljárási rendelkezések vonatkoznak (pl.: *a név szerinti szavazás (ABC sorrendben) – egyszerű szótöbbséggel történő – elrendelése, lebonyolítása, vagy a szavazás módjának meghatározása: gépi illetve kézi szavazás.*).
5. Rendelkezni kell a döntéshozatali eljárásból való kizárás eljárási rendjéről (*bejelentési kötelezettség, szavazás rendje*).
6. Szabályozni lehet a **tartózkodás** kérdését is.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Szavazategyenlőség jogintézménye továbbra sem létezik, a javaslat elfogadásához a jelenlévő képviselők több mint a felének igen szavazata szükséges. Ez azt jelenti, hogy ha nincs meg a képviselők több mint a felének igen szavazata, akkor a testület a javaslatot elutasította, vagyis minden esetben születik döntés, amely vagy elfogadó, vagy elutasító.
- Szavazáskor akkor lehet használni a tartózkodás jogintézményét, amennyiben azt az SZMSZ-ben bevezette.
- A minősített többséget igénylő ügyek az Möt.-ben található listája nem szűkíthető.

25. Bejelentési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye

1. Szabályozni kell a személyes érintettségre vonatkozó bejelentési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit az Möt. 49. § (2) bekezdésére tekintettel.
2. Ismételt kötelezettségzegés esetén követendő eljárást is szabályozni kell.

26. Az önkormányzati rendelet

1. Meg kell határozni a rendelettervezet előkészítésének rendjét:
  - 1.1. a rendeletalkotás kezdeményezésére jogosultak körét,
  - 1.2. a rendelet-tervezet előkészítőjét,
  - 1.3. a bizottsági véleményezés szabályait, valamint
  - 1.4. a véleményeztetésbe bevonandó szervek, szervezetek körét.
2. Meg kell határozni a rendelettervezet tárgyalásának menetét.
3. Meg kell határozni a rendelet kihirdetésének a helyben szokásos módját.

4. Szabályozni szükséges, hogy hány napig kell kifüggeszteni a rendeletet, ill. azt hogy a több, helyben szokásos kihirdetési mód közül melyikkel válik a rendelet kihirdetetté. Kihirdetési formaként csak **egy mód** határozható meg, mégpedig az, amelyikhez a joghatás fűződik. Emellett a rendelet nyilvánosságra hozatala, a lakosság tájékoztatása természetesen egyéb módokon is történhet.
5. Meg lehet határozni, hogy mely rendeleteket kell társadalmi egyeztetésre bocsátani, és ennek eljárási rendjét.
6. Meg kell határozni az Möt. 51. § (2) bekezdésének megfelelően a saját honlappal rendelkező önkormányzatnak a honlap elérésének helyét.
7. Meghatározható az önkormányzati rendeletek további közzétételi helyei.

T I P I K U S   H I B Á K :

- A helyi rendelet **kihirdetésének módját** illetően nem elegendő az Möt.-ben használt „a helyben szokásos módon” szófordulatot használni, a kihirdetés módját **konkrétan** meg kell határozni (*a helyi rendelet kihirdetésének módja lehet pl.: szórólap, hangosbeszélő, helyi rádió, kábeltelevízió, a polgármesteri hivatal hirdetőtáblája, könyvtára, hírlap, közintézmények jól látható helyei, helyi lap, külön kiadvány, illetve gyűjteményes forma, és az önkormányzat honlapja*).
- **Az előzetes és utólagos hatásvizsgálat** lefolytatása a Jat. 17. és 21. §-ai alapján a jogszabály megalkotásának kötelező eleme. A Jat. 18. § **indokolási kötelezettséget** ír elő a jogszabály előkészítőjére nézve. Az SZMSZ rendeletalkotási eljárásra vonatkozó szabályai között rendelkezni szükséges a fentiekre vonatkozó részletes szabályokról.
- Nem lehet meghatározni a rendelet megjelölését, mert arról az 5/2019. (III. 13.) IM rendelet rendelkezik.

27. Az önkormányzati határozat

1. Meg kell határozni, hogy ki kezdeményezheti a határozat meghozatalát, milyen formában és hova kell benyújtani.
2. Meg lehet határozni, hogy az önkormányzati határozatokról kell e nyilvántartást készíteni, és az kinek a feladata.
3. Meg kell határozni a módosító javaslok elfogadásának rendjét.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Nem kell az SZMSZ-ben rögzíteni a határozat megjelölését, mert az 5/2019. (III. 13.) IM rendelet rendelkezik róla.

28. A jegyzőkönyv

1. Meg kell határozni a jegyzőkönyvre vonatkozó részletszabályokat, azt, hogy az Möt.-ben foglaltakon túl mit tartalmazzon még a jegyzőkönyv.
2. Az SZMSZ előírhatja, hogy a polgármester vagy a képviselők meghatározott hányadának indítványára a testületi ülés egészéről vagy egy-egy napirendjének a tárgyalásáról **szó szerinti** jegyzőkönyvet kell készíteni.
3. Meg kell határozni a jegyzőkönyv **mellékleteit**, melyek lehetnek:
  - 3.1. *meghívó,*
  - 3.2. *jelenléti ív,*
  - 3.3. *előterjesztések,*
  - 3.4. *rendelet, valamint*

- 3.5. *a határozattervezetek egy-egy példánya,*
- 3.6. *az írásban benyújtott hozzászólás – a képviselő kérésére,*
- 3.7. *titkos szavazásról készült jegyzőkönyv.*
- 4. Meg kell határozni, hogy hol tekinthetnek be a választópolgárok a képviselő-testület előterjesztésébe és az ülések jegyzőkönyvébe (pl.: könyvtár, honlap).
- 5. Meg kell határozni a zárt ülés jegyzőkönyveinek tárolásának módját.

T I P I K U S   H I B Á K :

- A jegyzőkönyv Mötv. 52. § (1) bekezdésben meghatározott kötelező tartalmi elemeit **szűkíti az SZMSZ.**
- Az SZMSZ-ben szabályozásra került, hogy a zárt ülés jegyzőkönyvei is bekötetésre kerülnek.

29. Kérdés / Interpelláció

- 1. A kérdésre, bejelentésre, interpellációra vonatkozó rendelkezések meghatározása.
- 2. Szabályozható a felvilágosítás kérés joga, azaz az egyszerű tájékoztatói kérdés és az ún. interpellációs kérdés is.
- 3. Nincs szabályozási kényszere a képviselő-testületnek, ha elegendőnek tartja az Mötv. 32. § (2) bekezdés b) pontja szerint szabályozást, akkor ennek alapján is kezelheti az ülésen felmerülő felvilágosítás-kéréseket.
- 4. Az interpelláció esetén az SZMSZ-nek kell tovább részleteznie azt, hogy a válasz nem megfelelőse esetén milyen további eljárásra kerüljön sor, pl.: szavazzon róla a képviselő-testület is, vagy vizsgálódjon valamelyik bizottság.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Nem lehet megfosztani – az SZMSZ-ben előírt határidő vagy az írásos forma elmulasztása miatt – a képviselőt attól, hogy a felvilágosítás-kérést az ülésen (is) gyakorolhassa.

30. A Képviselő-testület képviselő-csoportjainak létrejötte

- 1. Az SZMSZ meghatározhatja a pártok, a frakcióalakítás feltételeit (pl.: az alakításhoz szükséges tagok számát). A független képviselők is frakcióba tömörülhetnek.
- 2. Ahol létrehozzák, ott sem lesz a képviselő-testület szerve, nem láthat el önkormányzati feladatot, hatáskör sem ruházható át a frakcióra.

IV. FEJEZET

31. Az önkormányzati képviselők

1. A képviselő-testület további jogokat és kötelezettségeket állapíthat meg, illetve részletezheti az Mötv.-ben foglaltakat.
2. Az Mötv. 32. § (2) bekezdés g) pontjában foglaltaknak megfelelően, a képviselő-testület általányt is megállapíthat.
3. Az Mötv. 32. § (2) bekezdés i) pontjára tekintettel a távollét igazolásának módját szabályozni szükséges.
4. Szükséges szabályozni a választópolgárokkal való kapcsolattartás, tájékoztatás módját az Mötv. 32. § (2) bekezdés k) pontjának megfelelően
5. Utolni kell arra, hogy a képviselők névsorát az SZMSZ mely függelék tartalmazza.

T I P I K U S H I B Á K :

- Amennyiben a képviselői tagok vonatkozásában változás történt, az SZMSZ megfelelő függelékének módosítása/aktualizálása nem történt meg.

32. A tanácsnokok (ahol szükséges)

1. A tanácsnok(ok)ra vonatkozó szabályok meghatározása.
2. A tanácsnok(ok) feladatkörének meghatározása szükséges.
3. A tanácsnok(ok) névsorát függelék tartalmazza.

T I P I K U S H I B Á K :

- Amennyiben a tanácsnokok vonatkozásában változás történt, az SZMSZ megfelelő függelékének módosítása/aktualizálása nem történt meg.

33. A képviselő-testület bizottságai

Szükséges meghatározni:

1. a képviselő-testület által létrehozott állandó bizottságokat, és a bizottsági struktúrát az Mötv. 57. § (2) bekezdésére tekintettel,
2. a bizottságok létszámát, a képviselő és nem képviselő tagok számát,
3. a bizottsági tagok megválasztásának rendjét (jelölés, delegálás stb. szabályai; Mötv. 58. § (1) bekezdés értelmében),
4. a bizottságok összetételét függelék tartalmazza,
5. utalni kell arra, hogy a képviselők névsorát az SZMSZ mely függeléke tartalmazza,
6. a bizottságok által ellátott feladat- és hatásköröket, és amennyiben a bizottságok feladat és hatásköreit melléklet tartalmazza, akkor utalni kell arra, hogy az SZMSZ mely melléklete tartalmazza,
7. a képviselő-testület által a bizottságokra átruházott hatáskörök felsorolását, és amennyiben az átruházott hatásköröket melléklet tartalmazza, akkor utalni kell arra, hogy az SZMSZ mely melléklete tartalmazza,
8. azokat az ügyeket, amelyeket csak bizottság terjeszthet elő az Mötv. 59. § (2) bekezdésére tekintettel,
9. azokat az ügyeket, amelyek csak bizottság állásfoglalásával terjeszthetők elő az Mötv. 59. § (2) bekezdésére tekintettel,

10. a bizottságok működésének szabályait (pl.: ülés összehívása, meghívó formai-, tartalmi elemei, határozatképesség, előterjesztések, szavazás),
11. évi rendes minimum ülésszám vagy az ülések gyakoriságának szabályozása, (min. 6).
12. a bizottsági ülésről készített jegyzőkönyv tartalmi, formai kritériumait,
13. a bizottsági tagok döntéshozatalból való kizárására vonatkozó rendelkezéseket az Möt. 60. §-ára tekintettel,
14. az eseti/ideiglenes bizottság létrehozásának szabályait az Möt. 57. § (1) bekezdésére tekintettel,
15. az eseti/ideiglenes bizottságok létrehozható meg határozott feladat ellátására vagy meghatározott időre az Möt. 57. § (3) bekezdésére tekintettel,
16. az eseti/ideiglenes bizottságok működésére vonatkozó szabályokat (praktikus utalni az állandó bizottságok működésére).

Az alábbi bizottságokat kell kötelezően létrehozni:

1. háromtagú vizsgáló bizottságot kell megbízni a polgármester ellen indított **fegyelmi eljárás során**. (A száznál kevesebb lakosú községekben a fegyelmi vizsgálatot a képviselő-testület folytatja le.) (Kttv. 225/F. § (2) bekezdés);
2. az Nkt. 83. § (1) bekezdésre tekintettel, a közoktatási ügyekkel foglalkozó bizottságot köteles létesíteni és működtetni, ha az **önkormányzat három vagy annál több nevelési-oktatási intézményt tart fenn**,
3. az Möt. 57. § (2) bekezdése alapján a **kétezernél több lakosú** településen pénzügyi bizottságot kell létrehozni.

Ki kell jelölni azt a bizottságot, amely

1. a képviselői **vagyonnyilatkozat** nyilvántartását és ellenőrzését végzi az Möt. 39. § (3) bekezdésére és az 57. § (2) bekezdésére tekintettel,
2. **az összeférhetetlenséget és méltatlanságot** vizsgálja.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Amennyiben a bizottsági tagok vonatkozásában változás történt, az SZMSZ megfelelő függelékének módosítása/aktualizálása nem történt meg.

34. A polgármester

1. Szükséges a polgármesteri tisztség ellátás módjának meghatározása az Möt. 64. § (2) bekezdésre tekintettel.
2. Az Möt. 68. § (2) bekezdésére tekintettel meg kell határozni azokat az ügyeket, amelyekben ha képviselő-testület - határozatképtelenség vagy határozathozatal hiánya miatt – két egymást követő alkalommal ugyanazon ügyben nem hozott döntést, a polgármester döntést hozhat; a polgármester a döntésről a képviselő-testületet a következő ülésen tájékoztatja.
3. Az Möt. 68. § (3) bekezdésére tekintettel, szükséges meghatározni azokat az ügyeket, melyben a polgármester a képviselő-testület utólagos tájékoztatása mellett dönthet a két ülés közötti időszakban felmerülő, halaszthatatlan, a képviselő-testület hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben.
4. Megyei önkormányzat esetében meg kell határozni a megyei önkormányzat elnöke megválasztásának időpontját (Möt. 43. § (2) bekezdés).
5. Meg kell határozni mikor tart fogadónapot, amelyen az állampolgárok közvetlenül fordulhatnak hozzá kérdéseikkel.

6. Meg kell határozni a társadalmi megbízatású polgármester hivatali munkarendjét és ügyfélfogadási rendjét – figyelemmel a polgármester egyéb foglalkoztatási jogviszonyára.
7. A képviselő-testület által a polgármesterre átruházott hatáskörök felsorolását melléklet tartalmazza, és utalni kell arra, hogy a polgármesterre átruházott hatásköröket az SZMSZ mely melléklete tartalmazza.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Nem kell szabályozni a polgármesteri tisztség átadás-átvételét.
- Az Mötv. 68. (4) bekezdés értelmében, a polgármester önkormányzati rendeletben meghatározott értékhatárig dönt a forrásfelhasználásról, döntéséről tájékoztatja a képviselő-testületet, melynek részletszabályait vagyონrendeletben kell szabályozni, nem az SZMSZ-ben.

35. Az alpolgármester

1. Meg kell konkrétan határozni az alpolgármester(ek) számát („belső” és „külső”) az Mötv. 74. § (1) bekezdésére és az Mötv. 75. § (2) bekezdésére tekintettel.
2. Meg kell határozni, hogy az alpolgármester(ek) főállásban vagy társadalmi megbízatásban tölti be tisztségét.
3. Meg kell határozni, a társadalmi megbízatású alpolgármester hivatali munkarendjét és ügyfélfogadási rendjét (fogadónap).

36. A jegyző és az aljegyző

1. Az Mötv. 82. § (3) bekezdése alapján a jegyzői és az aljegyzői tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatásuk esetére – legfeljebb hat hónap időtartamra – rendelkezni kell a jegyzői feladatok ellátásának módjáról. (lehet konkrét helyettesítő munkakör meghatározása, vagy a polgármestert hatalmazhatja fel a helyettesítő köztisztviselő kijelölésére).
2. A képviselő-testület által a jegyzőre átruházott hatáskörök felsorolását melléklet tartalmazza, és utalni kell arra, hogy a jegyzőre átruházott hatásköröket az SZMSZ mely melléklete tartalmazza.
3. Aljegyző kinevezése esetén ennek SZMSZ-ben történő rögzítése szükséges.
4. A tízezer főnél kevesebb lakosú települések önkormányzatánál és a tízezer főnél kevesebb együttes lakosságszámú települések közös önkormányzati hivatalánál a polgármester – a jegyzőre vonatkozó szabályok szerint, a jegyző javaslatára – kinevezheti, más önkormányzatnál, közös önkormányzati hivatalnál kinevezi az aljegyzőt.
5. Az Mötv. 82. § (1) bekezdése értelmében megyei jogú városban több aljegyző is kinevezhető.
6. Az Mötv. 81. § (3) bekezdés f) pontja értelmében szabályozható, hogy a jegyzőnek meddig kell beszámolnia a hivatali tevékenységéről.
7. Az Mötv. 53. § (1) bekezdés k) pontja értelmében rendelkezni kell a jegyzőnek a jogszabálysértő döntések, működés jelzésére irányuló kötelezettségéről.

T I P I K U S   H I B Á K :

- Az aljegyző a jegyzőt helyettesíti, a jegyző által meghatározott feladatokat látja el. Az aljegyző feladatait az SZMSZ nem szabályozhatja, mert ezzel a képviselő-testület elvonná a jegyző hatáskörét.

37. A képviselő-testület hivatala

1. A polgármesteri/közös önkormányzati hivatal belső szervezeti felépítését, munkarendjét, ügyfélfogadási rendjét a Hivatal SZMSZ-a tartalmazza, amelyet az önkormányzat SZMSZ-ének függeléke tartalmazhat.
2. Utolni kell arra, hogy a Hivatal SZMSZ-ét az SZMSZ mely függeléke tartalmazhatja.

38. Az önkormányzat társulásai

1. A társulásra átruházott hatáskörök felsorolását, vagy amennyiben az átruházott hatásköröket melléklet tartalmazhatja, akkor utalni kell arra, hogy az SZMSZ mely melléklete tartalmazza.
2. Javasolt a társulási megállapodást az SZMSZ függelékei között elhelyezni.
3. Mindenképpen indokolt, hogy ahol a jogszabály erejénél fogva vagy a társulási kapcsolatok miatt együttes ülést kell tartani, az érintett önkormányzatok egyeztessenek az eljárási szabályok megalkotása előtt, és azokat mindannyian azonos tartalommal építsék be a saját SZMSZ-ükbe.

39. Együttes képviselő-testületi ülések szabályai

1. Meg kell határozni az együttes képviselő-testületi ülés szabályait (pl.: ülés összehívása, meghívó formai-, tartalmi elemei, ülésvezetés, határozatképesség, előterjesztések, szavazás).
2. Meg kell határozni az együttes ülésről készített jegyzőkönyv tartalmi, formai kritériumait.

40. Az együttműködés szabályai a települési nemzetiségi önkormányzattal

Itt kell szabályozni a nemzetiségi önkormányzattal történő együttműködés szabályait. Az együttműködésről szóló megállapodás (tervezet) az SZMSZ mellékletét képezi. Utolni kell arra, hogy a megállapodást mely melléklet tartalmazza.

V. FEJEZET

Záró rendelkezés

A Jszr. 50. § (2) bekezdés d) pontja értelmében záró rendelkezés tartalmazza:

1. hatályba léptető rendelkezések,
2. átmeneti rendelkezések,
3. módosító rendelkezések,
4. hatályon kívül helyező rendelkezések,
5. a hatályba nem lépésről szóló rendelkezések.

TARTALOMJEGYZÉK

JOGALKOTÁS - JOGSZABÁLYSZERKESZTÉS	3
AZ SZMSZ MEGJELÖLÉSE	6
AZ SZMSZ BEVEZETŐ RÉSZE	7
I. FEJEZET	10
1. Általános rendelkezések	10
2. Az Önkormányzat jelképei, kitüntetései	10
3. Hazai és nemzetközi kapcsolatok (testvérvárosok)	10
4. Önkormányzati bélyegző	11
5. Nyilvánosság, lakossági tájékoztatás	11
6. Együttműködés a lakossággal	12
7. Együttműködés egyéb szervezetekkel	12
8. Helyi ünnepnapok meghatározása	12
9. Önkormányzat hivatalos lapja (amennyiben az önkormányzat rendelkezik vele)	12
II. FEJEZET	13
10. Az önkormányzat feladat-, és hatásköre	13
III. FEJEZET	14
11. A képviselő-testület létszáma, ülésformáinak meghatározása	14
12. A képviselő-testület alakuló ülése	14
13. A képviselő-testület rendes ülése	16
14. Munkaterv	16
15. A képviselő-testület rendkívüli ülése	17
16. Közmeghallgatás	17
17. A képviselő-testületi ülés összehívása	17
18. A képviselő-testület meghívottjai	18
19. A képviselő-testület ülésének rendje (tanácskozás rendje)	18
20. Határozatképesség	20
21. Jegyzőkönyv-hitelesítők (nem kötelező, csak ha a képviselő-testület szükségesnek tartja)	20
22. Napirend	20
23. Előterjesztések, indítványok	20
24. A szavazás	21
25. Bejelentési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye	21
26. Az önkormányzati rendelet	21
27. Az önkormányzati határozat	22
28. A jegyzőkönyv	22
29. Kérdés / Interpelláció	23
30. A Képviselő-testület képviselő-csoportjainak létrejötte	23
IV. FEJEZET	24
31. Az önkormányzati képviselők	24
32. A tanácsnokok (ahol szükséges)	24
33. A képviselő-testület bizottságai	24
34. A polgármester	25
35. Az alpolgármester	26
36. A jegyző és az aljegyző	26
37. A képviselő-testület hivatala	27
38. Az önkormányzat társulásai	27
39. Együttes képviselő-testületi ülések szabályai	27
40. Az együttműködés szabályai a települési nemzetiségi önkormányzattal	27
V. FEJEZET	28
Záró rendelkezés	28